

2022

SANSKRIT — HONOURS

Paper : DSE-B-1

(KĀVYA)

Full Marks : 65

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Section – A

Unit - I

(Marks : 20)

1. अधोलिखितेषु यथेच्छमेकस्य उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च लेख्यम्।
- (a) साहित्यदर्पणदिशा काव्यप्रयोजनानि निरूपयत। 10
- (b) वक्रोक्तिजीवितकारस्य मतं यथा विश्वनाथेन खण्डितं तद् विव्रियताम्। 10
- (c) नरत्वं दुर्लभं लोके विद्या तत्र सुदुर्लभा।
कवित्वं दुर्लभं तत्र शक्तिस्तत्र सुदुर्लभा॥
– उक्तेरस्याः अभिप्रायः पर्यालोच्यताम्। 10
2. अधोलिखितेषु विषयद्वयमवलम्ब्य संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च टीका कार्या। 5×2
- (a) आनन्दवर्धनः।
- (b) रीतिः।
- (c) रसाभासः।
- (d) भावः।

Unit - II

(Marks : 25)

3. अधोलिखितेषु यथामति एकस्य उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च लेख्यम्।
- (a) विश्वनाथसम्मतं वाक्यलक्षणं लिखित्वा प्रतिपदव्यावृत्तिप्रदर्शनपूर्वकं विचार्यताम्। 2+8
- (b) को नाम सङ्केतः? विश्वनाथमतानुसारेण सङ्केतितार्थस्य बोधने अभिधायाः कार्यकारित्वं विवृणुत। 3+7
- (c) शब्दाः तेषाम् अर्थाश्च कतिविधाः इति प्रतिपादयत। 3+7

Please Turn Over

4. अधोलिखितेषु कस्यचिदेकस्य संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च व्याख्या कार्या। 7×1
- (a) वाक्यं स्याद्योगताकाङ्क्षासतियुक्तः पदोच्चयः।
 (b) आसोपाध्यवसानाभ्यां प्रत्येकं ता अपि द्विधा।
 (c) रुढेः प्रयोजनाद् वारता लक्षणा शक्तिरर्पिता।
5. अधोलिखितेषु द्वयोः टीका संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च लेखनीया। 4×2
- (a) आर्था व्यञ्जना।
 (b) महावाक्यम्।
 (c) काकुवैशिष्ट्यम्।
 (d) लक्षणलक्षणा।

Unit – III

(Marks : 20)

6. अधोलिखितेषु षट् प्रश्ना संक्षेपेण पूर्णवाक्येन च संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च समाधेयाः। 2×6
- (a) विश्वनाथमतानुसारं सामान्यतः नायकलक्षणं किम्?
 (b) “_____ प्रमाणं तत्र केवलम्” (उपयुक्त-पदप्रयोगेन शून्यस्थानं पूरयत)।
 (c) केषां जनानां रसस्य आस्वादनं भवेत्?
 (d) विश्वनाथदिशा व्यभिचारिभावलक्षणं किम्?
 (e) स्थायिभावाः कतिविधाः?
 (f) स्मितलक्षणं किम्?
 (g) शृङ्गाररसे नायकस्य के सहायाः?
 (h) विश्वनाथस्य मते अनुभावस्य लक्षणं किम्?
 (i) के नाम सात्त्विकभावाः?
7. अधोलिखितेषु कस्यचिदेकस्य संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च व्याख्या कार्या। 8×1
- (a) रसे सारश्चमत्कारः सर्वत्राप्यनुभूयते।
 (b) अनौचित्यप्रवृत्तत्वे आभासो रसभावयोः।
 (c) तस्मादलौकिकः सत्यं वेद्यः सहृदयैरयम्॥